

EVERT SALBERGER

Sigtuna-brynets runinskrift

I slutet av oktober år 1982 överlämnade Karl Johan Eklund, dåvarande chefen för Sigtuna museum, ett litet skifferbryne till Runverket för undersökning. En vecka tidigare hade brynet inlämnats som gåva till museet av Andreas Uddling, som fått det av en kamrat. Denne torde ha hittat det i schaktmassor efter en arkeologisk utgrävning i kvarteret Humlegården i Sigtuna år 1976.¹

Skifferbryne med runinskrift från kv. Humlegården, Sigtuna. Foto: G. Hildebrand, ATA.

Brynet, som är av mörkgrå skiffer, har en längd av 51 mm, en största bredd av 22 mm och en tjocklek av 12–13 mm. Hela framsidan upptages av en runinskrift fördelad på fyra rader, vilka avgränsas genom ramlinjer. Runorna, som är 2–6 mm höga, har av Thorgunn Snædal Brink beskrivits som ”mestadels tydliga och ganska välbevarade även om en del bär spår av nötning.”² På nedre skråkanten finns en ca 12 mm hög, grunt skisserad kvinnofigur. Snædal Brink har läst inskriften:

¹ Th. Snædal Brink, i: H. Gustavson och Th. Snædal Brink, *Runfynd 1983*, i: *Fornvännen*, årg. 79 (1984), s. 256 f.

² Th. Snædal Brink, a.a., s. 257.

: þa : heilir : þu : hrafna ×
 giala : at : taupr : stoþan
 runum × anþ- · risti · kuþ · hia-
 ant · han-

och tytt den: "Då hör du korpar skria åt den döde(?). Står fast med runor. **anþ-** ristade. Gud hjälpe hans ande."²

Efter att ingående ha kommenterat läsningen prövar hon en datering av inskriften. En sådan kan inte göras med ledning av arkeologiska fynd, eftersom brynet inte påträffades i ett visst skikt vid utgrävningen, utan får baseras på runografiska och språkliga grunder. Resultatet blir: "Runformerna och språket talar dock närmast för en datering till tidig medeltid, snarast 1100-talet."³ Hon finner, att det inte kan uteslutas, att inskriften har tillkommit vid 1000-talets slut, men anser att den inte kan vara senare än från slutet av 1100-talet, beroende på att runformerna inte är klart medeltida.³ Hon påpekar, att **a-**, **n-** och **t-**runorna har dubbelsidiga bistavar, under det att **r-**runorna har den slutna medeltida formen.³ Det senare påståendet tål en liten modifikation, eftersom "7 r har öppen form"; av de övriga **r-**runorna har 9 r, 13 r, 29 r slutna form, medan: "I 45 r är mittpartiet utvittrat, och det kan inte avgöras om runan haft öppen eller slutna form."⁴

Vid en runografisk överblick noterar man, att inskriften har ett par stungna runor: en **e**-runa i **heilir** 'hör' och en **g**-runa i **giala** 'skria' och vid en ortografisk överblick dels vissa yngre drag: **r** som slutruna i **heilir**, jämväl dubbelskriven **i**-runa, och **o**-runa, rimligtvis med ljudvärdet **ō**, i **stoþan**, dels vissa äldre drag: kvarstående **h**-runa i **hrafna** 'korpar', måhända för att ordet allittererar med **heilir** 'hör', och digraf för ursprunglig diftong i **taupr** "den döde".

Dateringen till tidig medeltid är säkerligen riktig. Före mitten av 1000-talet kan inskriften inte ha tillkommit, men att förlägga den till slutet av 1100-talet förefaller väl sent. Om man beaktar, att den uppvisar såväl äldre som yngre drag, ger den snarast intryck av sen övergångsinskrift, som kan förläggas till senare hälften av 1000-talet eller förra hälften av 1100-talet.

Inskriften är inte av det vanliga slaget som på våra runstenar, men så har monumentet inte heller formen av en rest runsten, en runristad berghäll eller ett runristat stenblock utan av ett litet skifferbryne med runinskrift. Det finns ingen dedikation med släktskapsuppgifter, inte ens namnet på den döde, ej heller någon nekrolog eller något eftermäle men däremot en kort ristarformel **anþ- · risti**, "anþ- ristade", och en ordinär böneformel **kuþ · hia- ant · han-**, "Gud hjälpe hans ande!"

Snædal Brink har, trots att "de flesta runorna är säkra och inskriften

³ A.a., s. 258.

⁴ A.a., s. 257 f.

lättläst", funnit, att texten ändå är "förbryllande och utan sammanhang".⁵ Hon har själv pekat på den största svårigheten vid tydningen med kommentaren: "Egendomlig är den felaktiga språkformen **at : tauþr** med adjektivet i nominativ där man väntat sig en akkusativ efter prepositionen, dvs. **at : tauþan**."⁵ Därav framgår tydligt att hon velat finna en dedikation i inskriften och, då detta inte har lyckats, betecknat orden **at : tauþr** som en "felaktig språkform". Vägen till en dedikation synes avgjort oframkomlig. Men det behöver inte innebära, att språkformen med orden **at : tauþr** är felaktig; det kan i stället vara den föreslagna tydningen som är det. En annan tydningssvårighet utgör namnet på ristaren, vilket Snædal Brink efter viss diskussion låtit kvarstå som **anþ-** i halvfet utan någon tydning.

Inskriftens markanta ingress: **þa : heiirir : þu : hrafna × giala**, "Då hör du korpar skria", har Snædal Brink känt igen som en "nästan ordagrann motsvarighet" till versparet: *þá heyrir þú | hrafna gialla* i strof 8:3-4 av eddadikten Guðrúnarkviða II.⁵ Den påvisade motsvarigheten är för övrigt inte bara "nästan ordagrann" utan helt ordagrann och med identiska allitterationer. Överensstämmelsen mellan versparet på Sigtuna-brynet och i Guðrúnarkviða II gör det motiverat att för jämförelse av situation och sammanhang se lite närmare på ifrågavarande eddastrof (Gðr. II,8), som har lydelsen:⁶

<i>"Lítu þar Sigurð</i>	<i>á suðrvega!</i>
<i>þá heyrir þú</i>	<i>hrafna gialla,</i>
<i>qrno gialla,</i>	<i>ætli fegna,</i>
<i>varga þjóta</i>	<i>um veri þínom."</i>

Situationen är, att Gudrun, då Sigurds häst Grane kommit hem utan sin herre, efter lång tvekan frågat sina bröder Gunnar och Høgne om sin man och då av Høgne fått veta, att Sigurd ligger dödad i söderled. I strof 7 berättas om Sigurds sorgliga död:

<i>Hnipnaði Gunnarr;</i>	<i>sagði mér Hogni</i>
<i>frá Sigurðar</i>	<i>sárom dauða:</i>
<i>"Liggr of hoggvinn</i>	<i>fyr handan ver</i>
<i>Gothorms bani,</i>	<i>of gefinn úlfom."</i>

Det är Gudrun som i strofens senare del liksom i följande strof, vilken redan anförts, återger Hognes svar. Med åskådlig realism skildras, hur Sigurd ligger nedhuggen *of gefinn úlfom*, "given åt ulvarna", hur korpar och örnar, de norröna likfåglarna, skriar *ætli fegna*, "glada åt åteln", och hur vargar

⁵ A. a., s. 258.

⁶ Citat ur Eddan enligt ed. Neckel³ (1936).

tjuter kring hennes döde man.

I strof 8 följer efter andra versparet, vari Gudrun kan höra *hrafna gialla*, "korpar skria", två verspar, vari hon kan höra *qrno gialla*, "örnar skria", och *varga þjóta*, "vargar tjuta". Dessa tre fraser, vilka är ack. med inf.-konstruktioner till verbformen *heyrir* 'hör', har karaktär av stilistiska variationer. De två förstnämnda har den gemensamma bestämningen *ætsli fegna*, medan den sistnämnda är förknippad med *um veri þínom*. Versparet

: þa : heiirir : þu : hrafna × gialla :

på Sigtuna-brynet tycks i motsats till versparet i Guðrúnarkviða II ha varken någon liknande bestämning eller stilistisk variation. I och för sig skulle inte heller versparet i eddadikten behöva ha det, då det mycket väl dem förutan framstår som en sluten syntaktisk enhet. För Sigtuna-brynets verspar synes det vara en avgjord fördel att frigöras från kopplingen till orden **at** : **taupr** och den föreslagna, snarast omöjliga tydningen "åt den döde(?)".

Detta torde innebära, att det i och med orden **at** : **taupr** på Sigtuna-brynet inträder ett nytt sammanhang, som dock inte utesluter ett samband av något slag med föregående verspar, vari *hrafna × gialla*, "korpar skria", d.v.s. efter liket av den döde liksom i eddadikten. För ett samband talar avgjort ordet **taupr**, "den döde". Detta samband får på ett eller annat sätt etableras med hjälp av frasen **stupan** : **runum**, "står fast, stående med runor". Snædal Brink har uppmärksammat och påpekat överensstämmelsen mellan frasen **stupan** : **runum** på Sigtuna-brynet och samma fras **stupan** : **runum** på DR 295, en av de tre runstenarna i Hällestads kyrka i Skåne,⁷ men hon har knappast avunnit den vad som är möjligt.

Formen **stupan** på Sigtuna-brynet och **stupan** på Hällestad-stenen 1, vari **o**-runan resp. **u**-runan tydligen har ljudvärdet \emptyset , är ack. sg. m. av ett adj. *stæðr*, jfr *-stæðr* 'feststehend' (de Vries)⁸ i fvn. *einstæðr*, *ffjarstæðr* m.fl., jfr adj. got. *ungastops* 'ohne festen Stand, ohne bleibende Stätte' (Streitberg).⁹ Ordet **stupan** på Hällestad-stenen har återgivits med 'stående' (Brate),¹⁰ 'som står fast, som skal eller vil blive stående' (Wimmer),¹¹ 'støt (staaende fast)' (Brøndum-Nielsen),¹² 'som står fast, som vil blive stående' (DR, Ord-

⁷ DR = Danmarks Runeindskrifter ved Lis Jacobsen og Erik Moltke under Medvirking af Anders Bæksted og Karl Martin Nielsen. Text, Atlas, Registre. Kbhvn 1941-42.

⁸ J. de Vries, Altnordisches etymologisches Wörterbuch. Leiden 1961; s. 558.

⁹ Die gotische Bibel hrsg. von W. Streitberg. II. Gotisch-griechisch-deutsches Wörterbuch. 2. Aufl. Heidelberg 1928; s. 158.

¹⁰ E. Brate och S. Bugge, Runverser. Undersökning af Sveriges metriska runinskrifter. Sthlm 1891; s. 285.

¹¹ L.F.A. Wimmer, De danske runemindesmærker. IV:2. Kbhvn 1908; s. LXXXV.

¹² J. Brøndum-Nielsen, Danske Runeindskrifter, i: Runorna (Nordisk kultur. VI). Sthlm, Oslo, Kbhvn 1933; s. 132 f.

og navneforråd),¹³ **stopan** på Sigtuna-brynet med 'står fast' (Snædal Brink).¹⁴

Ordet **runum** (dat. plur.) på Hällestad-stenen 1 har tolkats 'med runor' och 'med el. ved runer' och på Sigtuna-brynet likaså 'med runor'. Dativen är snarast av instrumental karaktär och att hänföra till Nygaards § 105 b med dativ fogad "til fortidsparticipier, der betyder 'besat, prydet, udrustet, udstyret, omgivet' o.l. med ngt".¹⁵ Några där anförda exempel ur norrön prosa är: *var þar sæing tjölduð pellum ok búin dýrligum klæðum* (Hkr. 161, 16), *þak hennar var lagt gyltum skjöldum* (SE. 2, 2), *bitullinn settr smeltum steinum* (Hkr. 237, 23), *hann var vel vinum horfinn* (omgivet, forsynet med) (Nj. 153, 52), *hon (bókin) var qll gullstqfum ritin* (Hkr. 687, 23), *þat var gert útan hvítum steini, en innan var þat þakit gullspqngum* (Pr. 81, 3); ett exempel ur norrön poesi är: *þá var grund gróin grænum lauki* (Vsp. 4).

Adj. **stopan** på Sigtuna-brynet följes inte omedelbart av subst. **runum**, utan raden (rad nr 2) "avslutas med ett slags rutornamentik"; följande rad inledes med ordet **runum**. Snædal Brink ger inte någon beskrivning av nämnda rutornamentiks utseende eller meddelar någon uppfattning om dess eventuella syfte och funktion. Med hjälp av endast ett litet rätt otydligt foto är det givetvis inte möjligt att ha någon mening därom, men det är kanske – med nödig reservation – ändå inte ur vägen att antyda en tanke.

Rutornamentiken finns i slutet av inskriftens andra runrad, omgiven av runor både i raden ovanför och nedanför, och har samma höjd som runorna i den. På fotot tycker man sig kunna urskilja tre snedställda huvudstavar – den tredje är defekt på grund av en skada i högra kanten, såsom framgår av den defekta verbformen **hia-** 'hjalpe' i slutet av raden (rad 3) nedanför. Från varje huvudstav synes det utgå bistav(ar) till såväl höger som vänster. I så fall skulle det kunna vara fråga om kvistrunor eller s.k. grupp- och nummer-skrift, varvid bistaven / bistavarna till vänster anger ättens nummer och bistaven / bistavarna till höger runans nummer inom resp. ätt.

Eftersom dativformen **runum** i frasen **stopan runum** snarast har instrumental karaktär, kan det ligga närmast till hands, att den suppleras med en preposition med dativreaktion, i första hand **mip** 'med'. Denna form har nämnda preposition i bl.a. nekrologen **on furs × uti × mip × ala × skibin ×** på U 349, en numera försvunnen runsten vid Odenslunda i Frösunda sn,¹⁶ och **sar × itapis × uk mip krkum** på U 358, en runsten på kyrkogården i Skepptuna sn. Om prep. **mip** 'med' möter i grupp- och nummerskrift med

¹³ DR, sp. 717.

¹⁴ Th. Snædal Brink, a.a., s. 257.

¹⁵ M. Nygaard, *Norrøn syntax*. Kria 1905; s. 107 f. – Källförkortningar enligt Nygaard och Fritznors ordbok.

¹⁶ U = Upplands runinskrifter granskade och tolkade av Elias Wessén och Sven B.F. Jansson, 1–4 (Sveriges runinskrifter, 6–9). Sthlm 1940–58.

kvistrunor på Sigtuna-brynet, bör den vara ristad **m** 1:3, **i** 2:3 och **p** 3:3, d.v.s. **mip**.

Alldeles oavsett om prep. **mip** 'med' föreligger i dylik grupp- och nummerskrift med kvistrunor i den s.k. rutornamentiken på Sigtuna-brynet, har själva tanken att suppleras frasen **stupan runum** med prep. **mip** ett klart stöd av bl.a. följande exempel från norrön prosa, vilka anföres efter Nygaard § 105 b:¹⁷ *qll umgerð var búin með gulli ok silfri ok sett dýrlegum gimsteinum* (Hkr. 78, 31), *allr stafninn var með gulli lagðr* (Hkr. 192, 3), *flest tré váru þar með kopar eða járnum slegin* (Flat. II, 297:1), *Haraldr gaf honum þá mǫsurbolla ok var gyrðr með silfri* (Mork. 19, 24), *skip þeira váru fáð með steini* (Forn. Suð. 48, 14). – Exempel på tillfogad *með* vid andra former av verb med betydelsen 'at pryde, udstyre, udruste med' etc. än "fortidsparticip" är bl.a. *konungr gyrðir sik með sverðinu Kvernbit* (Hkr. 104, 9), *lét þekja sundit alt með skipum* (Nj. 156, 39), jfr utan prep. bl.a. *ek gyrði þik þessu sverði* (Klm. 331, 17), *lét setja víða gimsteinum* (Forn. Suð. 84, 46), *þoktu skíru silfri* (SE. 12, 24).

En suppling av frasen **stupan runum** till **stupan [mip] runum** är mycket väl tänkbar på Sigtuna-brynet, men den är alls inte behövlig, jfr Hällestad-stenens **stupan : runum** med ren dativ. Avsikten har inte varit att hävda, endast att antyda denna möjlighet, eftersom föreliggande s.k. rutornamentik mitt inne i inskriftens runfält rimligtvis måste ha någon funktion och ges någon förklaring. Saken må här lämnas öppen.

Formen **stupan** (ack. sg. m.) har, vilket Snædal Brink underlåtitt att beakta, inte något maskulint ord att syfta på. Ordets betydelse leder i sig ett stycke på väg, och ytterligare vägledning ger frasen **stupan : runum** på Hällestad-stenen. Nämnada fras utgör där *b*-versen i versparet:

stin : a : biarki : stupan : runum :,

och detta ingår i en helming i fornyrðislag:

satu : trikar : iftir : sin : brupr
stin : a : biarki : stupan : runum :.

Versparet i Hällestad-inskriften, vari **stin** och **stupan** stavrimmar med **st**-alliteration, gör det jämte ordbetydelsen hos **stupan** nästan ofrånkomligt att antaga, att det ord **stupan** på Sigtuna-brynet haft att syfta på varit **stain**, **stein**, **stin** 'sten' – hur det nu har tecknats –, att detta ord är utelämnat och må suppleras.

Det finns i svenska runinskrifter åtskilliga säkra fall av utelämnade ord. På

¹⁷ M. Nygaard, a.a., s. 108.

U 52, en runristad berghäll vid Edeby i Lovö sn, är orden "hugga hällen" utelämnade i inskriften **afriþ : lit : at : suartaaua : etc.**, "Åfrid lät (hugga hällen) efter Svarthövde" etc. (Wessén), på Sö 163, en runsten från Rycksta i Råby sn, flyttad till Täckhammar i Bärbo sn,¹⁸ saknas verbet **raisti** i inskriften **þrunir : stain : at : suni : sina : sniala : trakia : etc.**, "Tryrik (reste) stenen efter sina söner, käckä kämpar" etc. (Brate) och på U 917, en runsten vid Jumkils kyrka, orden **uk** och **risa · stin** i inskriften **ernfastr l uk l stinbiarn l þorstin litu · at iurunt · faþur sin**, "Ärnfast och Stenbjörn [och] Torsten läto [resa stenen] efter Jorund, sin fader" (Wessén).

Ordet **stain**, **stin** är utelämnat i flera inskrifter. På U 641, en runsten vid Brunnsta bro i Yttergrans sn, saknas det i dedikationen **hiþinkair × auk [×] biorn × raistu × eftir × kil{a × } bonta × kopa[n]** "Hedenger och Björn reste [stenen] efter Gilde(?), en god bonde" (Wessén), på U 912, en runsten vid Börje kyrka, i dedikationen **si[kfir]uþr : lit : hi : risa : at : burkair : foþur sin**, "Sigfröd lät resa [sten] här(?) efter Borgger, sin fader" (Wessén) och på U 1132, en runsten i Gimo park i Skäfthammars sn, i ingressen : **liutr · uk · þroti · uk · oþuiþr · uk · þair · litu · rita · ifitr × [faþur × sin : baorn]** etc. "Ljut och Trotte och Ödvid de läto uppresa (stenen) efter sin fader Björn" etc. (Sven B.F. Jansson).

Dessa fall av utelämnat **stain**, **stin** i en rad uppländska inskrifter avviker något från den supponerade utelämningen av ordet i Sigtuna-inskriften, men det kan inte råda något tvivel om att ordet i någon form: **stain**, **stein**, **steiin**, **sten**, **stin** må suppleras i den. Om så sker, erhålles två eventuella rimord [**stein**] och **stoþan** med **st**-allitteration. Det är då möjligt att åstadkomma ett nytt och andra verspar med *b*-versen **stoþan runum**, vari båda orden bär ictus och **stoþan** dessutom huvudstaven, och *a*-versen **at : taupr : [stein]**, vari rimligtvis orden **taupr** och [**stein**] bär ictus och [**stein**] dessutom allittererar med **stoþan**. Cesuren kommer efter [**stein**], och versparet blir:

at : taupr : [stein] : stoþan runum.

Tydningen blir så här långt:

"**at** : den döde [sten] stående med runor".

Det återstår att tyda den lilla runföljden **at**, som enligt versifieringen med ictus på de två orden **taupr** "den döde" och [**stein**] 'sten(en)' näppeligen kan vara betonad. Med tanke därpå kunde man i och för sig vara benägen att tyda den som prep. **at** 'efter', men detta förefaller uteslutet från syntaktisk

¹⁸ Sö = Södermanlands runinskrifter granskade och tolkade av Erik Brate och Elias Wessén (Sveriges runinskrifter, 3). Sthlm 1924–36.

synpunkt. Betraktar man den tydning som versparet ovan fått, framstår ordet **tauþr** (nom.) som ett naturligt subjekt och [**stein**] med bestämningen **stopan** (ack. sg. mask.) **runum** (dat. plur.) som ett naturligt akkusativobjekt. Det som saknas, för att satsen skall bli fullständig, är ett predikat, och det måste, om det finns något, dölja sig i den lilla runföljden **at**. Enda möjligheten att erhålla ett sådant torde vara genom att dubbelläsa **a**-runan i **at** till **aat**, uppfatta den *áat* och tyda den som verbformen *á* 'äger', 3 pers. sg. pres. ind. av fvn. *eiga*, fsv. *ägha* 'äga' och negativpartikeln *-at* 'ej'. Hela versparet skulle då vara att tyda:

"Den döde har ej [**sten**] stående med runor."

För versifieringen innebär denna tydning av **at** inga svårigheter, eftersom *áat*, "har ej, äger ej", i konkurrensen om ictus inte kan hävda sig gentemot naturligt mer betonade ord som **tauþr** "den döde" och [**stein**] 'sten'.

Negativpartikeln *-at* är välbekant från den norröna poesien. Det kan vara lämpligt att anföra några paralleller från eddadikterna och därvid med avsikt välja enstaviga verbformer och dessutom sådana som rimmar på **at**, *áat*. Formen *knáat* 'kan ej', 3 pers. pres. sg. av *knega* 'kunna', och *-at* 'inte' möter i *Grímnismál* strof 25, där det i andra helmingen berättas om *Heiðrún*:

skapker fylla hon skal ins skíra miðar,
knáat sú veig vanaz.

Formen *máat* 'kan ej', 3 pers. pres. sg. av *mega* 'kunna' och *-at* 'inte', är belagd i *Fáfnismál* strof 44, vars senare helming lyder:

máat sigdrífar svefni bregða,
skiöldunga niðr, fyr sköpom norna!

Formen *sáat* 'såg ej', 3 pers. pret. sg. av *siá* 'se' och *-at* 'inte', förekommer två ggr i första helmingen av *Guðrúnarkviða III* strof 11:

Sáat maðr armlikt, hvern er þat sáat,
hvé þar á Herkio hendr sviðnoðo!

Av andra enstaviga verbformer med den enklitiska negativpartikeln *-at* må några anföras ur eddadikterna, i första hand formen *áttat* (*áttað* i hdskr.) 'har ej, äger ej', 2 pers. pres. sg. av *eiga* 'äga' och *-at* 'inte' i *Fáfnismál* 3:

"Veitstu, ef fǫður ne áttat, sem fira synir,
af hverio vartu undri alinn?"

Formen *áttat*, d.v.s. *átt-at*, står formen *at* = *áat* på Sigtuna-brynet mycket nära; de är båda presensformer (2 resp. 3 pers. sg.) av samma verb fvn. *eiga*, fsv. *ägha* 'äga'. Vidare formen *brennrat* 'brinner ej' i Hávamál 152:4–5:

brennrat svá breitt, at ek hánom biargigak;

formen *baðat* 'bad ej' i Hárbarzlióð 8:5–6:

baðat hann hlennimenn flytia eða hrossa þiófa,

formen *manat* 'minns ej' i Lokasenna 47:4–6:

*”þvíat ofdrykkia veldr alda hveim,
er sína mælgj ne manat.”*

Framför *manat* kvarstår det ursprungliga nekande *ne* liksom framför *áttat* i Fáfnismál 3. Formen *mákat* 'jag kan ej' med *-k(ek)* inskjutet mellan verbet och negativpartikeln möter i Atlamál 12:1–2:

Eitt ek mest undromk, mákat ek enn hyggia.

Ytterligare kan nämnas formen *tregrat* 'bedrövar ej' i Guðrúnarhvöt 2:1–2:

hví tregrat ykkv teiti at mæla?

och formen *færat* 'får ej', föregången av *ne*, i Hamðismál 9:7–8:

hvers biðr þú nú, Guðrún, er þú at gráti ne færat?

Anförda norröna exempel torde vara till fyllest för att motivera förslaget att uppfatta och tyda runföljden *at* på Sigtuna-brynet som *áat* 'har ej, äger ej'.

I runinskrifter möter formen *munat* 'skall ej', 3 pers. pres. sg. av fvn. *munu* 'skola' och negativpartikeln *-at* 'inte', på den berömda Karlevi-stenen på Öland (DR 411). De två första raderna i dróttkvættstrofens senare helming lyder:

**munat : raip : uipur : raþa :
ruk : starkr i [:] tanmarku :**

Språkformerna har ansetts visa, att inskriften är författad av en norrman eller islänning, medan runformerna med något undantag är danska.¹⁹

¹⁹ DR, sp. 473 f. och sp. 471 f. med litt.-anvisn.

I strofen om bonden Gulle och hans fem söner på den ävenledes berömda Högby-stenen i Östergötland (Ög 81)²⁰ har vissa forskare sökt hävda en annan sådan verbform med negativpartikel. Avsnittet **kari · uarþ · atuti · auk · tauþr · bui** uppfattades (1891) av Sophus Bugge som ett verspar:

Kári varð-at úti auk dauðr Búi

och tyddes: "Kaare og Bue døde ikke udenfor Hjemmet"²¹. Om man vill återge Bugges uppfattning ordagrant, blir den **uarþ · atuti = uarþ · at uti**, "blev inte (död) ute". Tydningen har inte vunnit allmän anslutning, men Otto von Friesen har (1933) godtagit den med tvekan: *Kári varðat úti*, "Kare dog hemma(?)",²² och Elias Wessén har hävdad den vid flera tillfällen. År 1929 återgav han versraden:

"Kåre blev ej borta död, ej heller Boe"²³

och så sent som år 1966 något annorlunda:

"Kåre omkom ej ute. Också Boe är död".²⁴

Till grund för hans tydning **uarþ** 'omkom' ligger hans behandling av ordet (1948): "Runsv. *verða* 'omkomma' (månända endast kvarlevande i poesi) av urn. **fraver'*ðan; jfr got. *frawairþan* 'verderben (intrans.), zugrunde gehen', feng. *forweorþan* 'to become nothing, to perish, to die'. Jfr isl. *verða úti* 'omkomma (genom storm eller skeppsbrott)'.²⁵ Då tolkade han **kari · uarþ · atuti**, "Kåre omkom icke utomlands".

Avvikande tydningar av **uarþ · atuti** har framlagts av Erik Brate²⁶, K.G. Ljunggren²⁷ och Thorsten Andersson²⁸, men ingen av dem har förmått övertyga eller kan anses vara den slutgiltiga. Det kan riktas avgörande invändningar mot dem liksom mot den av Bugge framlagda, som biträtts av Wessén och von Friesen. Någon verbform förenad med enklitisk negativpar-

²⁰ Ög = Östergötlands runinskrifter granskade och tolkade av Erik Brate (Sveriges runinskrifter, 2). Sthlm 1911–18.

²¹ S. Bugge, i: E. Brate och S. Bugge, Runverser, s. 234 f.

²² O. von Friesen, De svenska runinskrifterna, i: Runorna (Nordisk kultur. VI). Sthlm . . . , s. 184.

²³ E. Wessén, Skänningebygdens runinskrifter, i: Skänninge stads historia. Linköping 1929; s. 16.

²⁴ E. Wessén, Skänningebygdens runinskrifter (Filologiskt arkiv 10). Sthlm 1966; s. 7.

²⁵ E. Wessén, Svensk språkhistoria. II. Ordbildningslära. 2 uppl. Sthlm 1948; s. 68, not 24; dens., a.a., 3 uppl. (1958), s. 95, not 10.

²⁶ Östergötlands runinskrifter, h. 1 (1911), s. 33.

²⁷ K.G. Ljunggren, Minnesstrofen på Högbystenen, i: ANF 79 (1964), s. 56 ff.

²⁸ Th. Andersson, Högbystenens runinskrift, i: Festskrift till Olav Ahlbäck 28. 3. 1971 (Studier i nordisk filologi 58). Hfors 1971; s. 37 ff.

tikel torde inte föreligga i Högby-stenens **uarþ · atuti** men däremot säkerligen i Sigtuna-brynets **at**.

Den inledande huvuddelen av Sigtuna-brynets runinskrift formar sig efter den supplerande tydning som här givits till en helming i fornyrðislag:

: þa : heiirir : þu : hrafna × giala :
 aat : tauþr : [stein]: stoþan runum ×

som kan återges:

”Då hörer du korpar skria.
 Den döde har ej [sten] stående med runor”.

Utsagan i det senare versparet är bokstavligen sann, eftersom det lilla skifferbrynet inte är någon ordinär sten som står fast med runor.

Slutet av inskriften består av en ristarformel och en böneformel, båda korta och något defekta. I böneformeln **kuþ · hia- ant · han-**, ”Gud hjälpe hans ande”, får orden **hia-** och **han-** suppleras. Snædal Brink har i kommentaren till läsningen påpekat, att runorna 41–56, d.v.s. **anþ- · risti · kuþ · hia-**, står ovanför skråkanten, och de från runa 45, d.v.s. **r-**runan i **risti**, fram till radens slut är ”grunda och utnötta och endast 2 mm höga”.²⁹ Runorna 53–56 **hia-** kommenteras: ”53 **h** är grund och utvittrad. I 55 **a** är den vänstra bistaven mycket kort. Av runa 56 återstår huvudstavens övre hälft, resten borta i en kantvittring. Inga spår av eventuell **l-**bistav. Därefter kan möjligen en runa vara borta i en kantskada.”³⁰

För en suppling av verbformen **hia-** till normalformen **hialbi** ’hjalpe’, den form man i första hand är inriktad på, krävs, om runa 56 är **l**, inte bara en utan två runor: **bi**, och det förutsätter, att skifferbrynet har en något större skada i högra kanten. I annat fall måste man räkna med att verbformen varit **hiabi** utan **l**-runa; denna form är i uppländska runinskrifter betygad på U 381, ett runstensfragment inmurat i Gernerska gravkoret på kyrkogården i Sigtuna, och på U 818, en runsten vid Gryta i Kulla sn. Mindre sannolikt är, att verbformen varit **hialb** ’hjalp’, d.v.s. imperativ.

Pron. **han-** bör givetvis suppleras med en **s**-runa till **han[s]** ’hans’. Snædal Brink har kommenterat slutrunans läsning: ”Av runa 63 återstår drygt en mm av huvudstavens övre del. Då inga andra spår av ristning finns i området under denna rest eller till höger om den, kan det inte uteslutas att det rör sig om ett kortkvist-**s**, använt p.g.a. brist på utrymme för den andra **s**-formen.”³⁰

I fråga om ristarformeln **anþ- · risti**, ”**anþ-** ristade”, har Snædal Brink

²⁹ Th. Snædal Brink, a.a., s. 257.

³⁰ A.a., s. 258.

lämnat personnamnet **anþ-** utan tydning men inte utan diskussion. Namnets slutruna, som inte är translittererad utan markerad med ett horisontalstreck, har kommenterats: ”I runa 44 är huvudstaven välbevarad. Till vänster om den på halv runhöjd finns en grund avlång diagonal fördjupning som förefaller vara avsiktligt ristad och som ansluter till huvudstaven. Till höger om huvudstaven strax ovanför mitten finns en grund rund fördjupning, som inte ansluter till huvudstaven. De båda fördjupningarna skulle kunna vara rester av en **a**-bistav och runan kan ha varit antingen **i** eller **a**.”³¹

Om man får döma av fotot av inskriften, synes det vara ännu en runa, nämligen **e**, som kan komma in fråga. Namnet skulle i så fall ha formen **anþ[e]** och liksom **anþ[i]** vara ett mansnamn. I s.k. övergångsinskrifter under tidig medeltid möter ett och annat mansnamn av denna typ, som i nominativ har **e**-runa i stället för **i**-runa. Ett sådant namn är **kase** (nom.) ’Kase’ på U 249, en runristad berghäll vid Näle, Södergården i Vallentuna sn. Sven B.F. Jansson har kommenterat namnets slutruna: ”26 **e** har något över mitten en naturlig fördjupning. I dennas underkant kännes en rund punkt, som tyckes vara huggen.”³² Ett annat sådant namn med **e**-runa är **brune** (nom.) ’Brune’ på DR 400, Klemensker-stenen 2 (Wimmer: Kongevej-stenen) på Bornholm, vars inskrift har daterats till Periode 3.2: Før-Middelalder, d.v.s. ca 1050–ca 1150. Vid behandlingen i DR (sp. 459, Anm. 2) upplyses: ”L. Petersen (1876) har riktigt **brune**; Dyrlund (1877) vaklar mellem **brune** og **bruni**; DRM läser **bruni**.”

Snøedal Brink har funnit det svårt att avgöra, vilket personnamn som döljer sig bakom runföljden **anþi** eller **anþa**, eftersom ett sådant namn inte är känt från någon annan runinskrift. Hon skriver: ”Möjligen kan det vara mansnamnet *Anni*, *Ani*, som förekommer i en runinskrift på en medeltida bennål från Lund (DR 307) och är belagt i svenska medeltida källor. Om runorna skall läsas **anþa** kan det röra sig om ett kvinnonamn. Närmast till hands ligger väl det vanliga namnet *Anna*. Stavningen *Ande* är belagd på 1400-talet.”³⁰ Men hon kommer fram till att ”inget av dessa förslag är dock helt tillfredsställande”,³⁰ en uppfattning vari man är benägen att instämma.

Tydningen av den något osäkra namnformen **anþa** som ett kvinnonamn ’Anna’ omöjliggöres av **þ**-runan, eftersom *Anna*, ett ursprungligen hebreiskt namn, näppeligen kan gå tillbaka på **anþa**. Att tyda detta som ett kvinnonamn skulle innebära, att runinskriften på Sigtuna-brynet ristats av en kvinna, vilket framstår som mindre sannolikt. Nämnade tydningar kan nog lämnas därhän.

Runföljden **anþ-** är, antingen den skall suppleras **anþ[i]** eller måhända **anþ[e]**, med all sannolikhet att tyda som ett mansnamn, namnet på den som

³¹ A. a., s. 257 f.

³² Upplands runinskrifter, 1:2 (1943), s. 415.

har ristat inskriften. Att det, som Snædal Brink anser möjligt, skulle vara identiskt med mansnamnet *Anni* på DR 307, en medeltida bennål från Lund med runinskrift – belägget är *-ana* i det sammansatta *tofana* (gen.) – framstår dock som uteslutet på grund av *þ*-runan i *anþi* el. *anþe*. Denna runas förekomst i namnet har överhuvud taget inte beaktats.

Vid ett försök att om möjligt tyda mansnamnet *anþ[i]*, *anþ[e]* har man att utgå från att det är ett *an*-stamsnamn; därjämte kan man pröva att betrakta det som ett kortnamn bildat till ett sammansatt namn. Ett dylikt maskulint kortnamn kan bildas genom att till förleden direkt lägga *an*-stamsändelsen *-i/-e* eller genom att till förleden, med eliminerad slutkonsonant, först lägga begynnelsekonsonanten i efterleden och sedan *an*-stamsändelsen *-i/-e*. Några exempel må illustrera namnbildningen.

Till sammansatta runsvenska namn med *kuþ-* 'Gud-' i förleden kunde bildas det maskulina kortnamnet nom. *kuþi* 'Gude', belagt på U 579, ack. *kuþa* på Sm 96³³ och Vg 187³⁴, genom att till förleden *kuþ-* direkt lägga ändelsen *-i*. Vidare kunde till namn med *kuþ-* 'Gud-' i förleden och en efterled med *f* som initialruna, t.ex. *-fastr* 'fast' bildas ett maskulint kortnamn *kufi* 'Guve'. Detta är med eliminerad slutkonsonant i förleden belagt som nom. *kufi* 'Guve' på Sö 64, Vg 173, Vg 181 och som nom. *kufi* och ack. *kufa* på två runristade gravhällar från S:ta Ingridis kloster i Skänninge.³⁵ På samma sätt kunde till namn med *kuþ-* 'Gud-' i förleden och en efterled med *l* som initialruna, t.ex. *-laukr* 'lög' och *-laifr* 'lev', bildas ett maskulint kortnamn, belagt som nom. *kuli* 'Gulle' på Ög 81 och Vg 184, ack. *kula* på U 817 och U 1039(?), och till namn med *kuþ-* 'Gud-' i förleden och en efterled med *m* som initialruna, t.ex. *-muntr* 'mund' bildas ett maskulint kortnamn, belagt som nom. *kumi* 'Gumme' på U 598.

Likaså kunde till namn med *sik-*, *sig-*, *sih-* 'Sig-' i förleden och en efterled med *b* som initialruna, t.ex. *-biarn*, *-biurn*, *-biorn* etc. 'björn' bildas ett maskulint kortnamn, belagt som nom. *sibi* 'Sibbe' på bl.a. U 173, 237, 283, 407, 412, 689, 1122, gen. *siba* på Sö 273, ack. *siba* på bl.a. U 158, 281, 682. Till namn med *þur-*, *þor-* 'Tor-' i förleden och en efterled med *b* som initialruna, t.ex. *-biarn*, *-biurn*, *-biorn* 'björn' kunde – med förändring av *þ* till *t* och eliminering av slutkonsonanten i förleden – bildas ett maskulint kortnamn, belagt som nom. *tubi* 'Tobbe' på U 229 och U 689, ack. *tuba* på U 232 och U 1177, till namn med denna förled och en efterled med *m* som initialruna, t.ex. *-muntr* 'mund' ett maskulint kortnamn, belagt som nom.

³³ Sm = Smålands runinskrifter granskade och tolkade av Ragnar Kinander (Sveriges runinskrifter, 4). Sthlm 1935–61.

³⁴ Vg = Västergötlands runinskrifter granskade och tolkade av Hugo Jungner och Elisabeth Svärdström (Sveriges runinskrifter, 5). Sthlm 1940–70.

³⁵ S.B.F. Jansson, Ytterligare några nyfunna runinskrifter, i: Fornvännen, årg. 1943, s. 317; E. Wessén, Skänningebygdens runinskrifter. Sthlm 1966; s. 4.

tumi på Sm 42 och Vg 3, gen. och ack. **tumo** på U 719, ack. **tuma** på U 512, och till namn med denna förled och en efterled med **st** som initialrunor, t.ex. **-stain**, **-stin** 'sten' ett maskulint kortnamn, belagt som nom. **tusti** 'Toste' på bl.a. U 344, U 506, Sö 145, Ög 209, Ög 210, **tosti** på U 232, Sm 153, gen. **tusta** på Ög 82, Ög 165, ack. **tusta** på Vg 87, Vg 171, Ög 165, **tosta** på Sö 254.

Eftersom det inte torde finnas någon förled **anþ-**, kan det vara skäl att antaga, att **þ**-runan i namnet **anþi**, **anþe** i Sigtuna-brynets inskrift härrör från en efterled med **þ** som initialruna, t.ex. **-þurn**, **-þorn** 'torn'. Förleden i **anþi**, **anþe** skulle då, förutsatt att detta namn är ett kortnamn bildat till ett sammansatt namn, vara **an-**. Någon ursprunglig namnförled **an-** torde inte finnas, väl däremot en sådan som i likhet med **ar-** utvecklats ur **arn-** 'Arn-' i sammansatta namn.

Förleden kvarstår som **arn-** i t.ex. **arnburk** (nom.) 'Arnborg' på U 818, **arnfastr** (nom.) 'Arnfäst' U 635, **arnker** (nom.) 'Arnger' U 720, **arnkisl** (ack.) 'Arngisl', men vanligare är, att slutrunan **n** elimineras med **ar-** som resultat,³⁶ t.ex. **arbiurn** (nom.) 'Arnbjörn' U 652, U 688, **arfast** (ack.) 'Arnfäst' U 636, U 1160, **arfriþr** (nom.) 'Arnfrid' U 957, **armuntr** (nom.) 'Ar(n)-mund' U 685. Ovanligare är att **r**-runan elimineras med **an-** som resultat,³⁶ men så har skett i namnet **anulf** (ack.) 'Arnulf' på U 703, jfr **ar-** i **arulfr** (nom.) 'Arnulf' på Sö 359, vidare i **andur** (nom.) 'Andor' på U 219, som går tillbaka på *Arnþórr*, ursprungligen *Arnþórir*,³⁷ samt med övervägande sannolikhet **anuatr** (nom.) 'Arnvat' på Nä 15,³⁸ jfr med **ar-** i **aruatr** (nom.) 'Arnvat' på U 740.

Namnet **anþi**, **anþe** (nom.) på Sigtuna-brynet kan med denna bakgrund tydas som ett kortnamn bildat till sammansatta namn med **arn-**, reducerat till **an-** i förleden och en efterled med **þ** som initialruna, förslagsvis **-þur**, **-þor**, ursprungligen **-þurir**, **-þorir**, jfr ----**þurir** (nom.) på Vg 133, eller **-þurn**, **-þorn** 'torn' i **kuþurn** (nom.) 'Gudtorn' på Ög 129, **sihþorn** (ack.) 'Sigtorn' på Vs 27,³⁹ **sihikþurn** (nom.) 'Sigtorn', **eþorn** (nom.?) 'Etorn' och **uikþu** (nom.?) 'Vigtorn', alla på U 861. – I detta sammanhang bör nämnas, att Mats Wahlberg nyligen i en östgötsk skattelängd från 1300-talet funnit ett namn *Anchorn*, som han är benägen att betrakta som en felskrivning för **A(r)nthorn* (genom förväxling av *c* och *t*);⁴⁰ jfr namnet *anbernus* 'A(r)n-

³⁶ E. Salberger, Runsvenska namnstudier. Sthlm 1978; s. 30.

³⁷ Upplands runinskrifter, 1:2 (1943), s. 339 med där anförd litt. – Jfr J. Sahlgren, Eddica et scaldica. I–II. Lund 1927–28; s. 231.

³⁸ Nä = Närke runinskrifter granskade och tolkade av Sven B.F. Jansson (Sveriges runinskrifter, 14:1). Sthlm 1975; E. Salberger, *Anuatr*. Ett mansnamn på Åsby-stenen i Närke, i: ANF 73 (1958), s. 129 f.

³⁹ Vs = Västmanlands runinskrifter granskade och tolkade av Sven B. F. Jansson (Sveriges runinskrifter, 13). Sthlm 1964.

⁴⁰ M. Wahlberg, En östgötsk skattelängd från 1300-talet, i: Studia Anthroponymica Scandinavica 5 (1987), s. 39 f.

björn' i samma längd med avsaknad av *r* i förleden. Om *Anchorn* skriver Wahlberg: "Vi har alltså här högst sannolikt att göra med ett för övrigt icke känt mansnamn *A(r)nthorn*."⁴⁰ – Namnet *Anchorn* = *Anthorn* i runsvensk form, som bör ha varit **anþurn** eller **anþorn**, kan vara den direkta grunden för kortnamnet **anþi**, **anþe** (nom.) i Sigtuna-brynets ristarformel. Närmast kan namnet **anþi**, **anþe** återges med 'Ande'.

Ordningsföljden ristarformel + böneformel avviker från den i våra runinskrifter vanliga: böneformel + ristarformel, vilket kan bero på att böneformeln, som i regel har sin plats omedelbart efter den dödes namn, inte haft något sådant namn i huvudinskriften att syfta på. Inskriftens enda personnamn är **anþi**, **anþe** 'Ande' i ristarformeln.

På tal om inskriftens innehåll skriver Snædal Brink: "Det intryck man får av innehållet är att det består av lösryckta citat från skaldedikter och runstenar."⁴¹ Någon skaldedikt i termens mening är inte Guðrúnarkviða II utan en eddadikt och närmare bestämt en hjältedikt. Den ordagranna överensstämmelsen mellan Sigtuna-brynets verspar

: þa : heiirir : þu : hrafna × gialla :

och versparet i Guðrúnarkviða II, strof 8:3–4:

þá heyrir þú hrafna gialla

är slående liksom överensstämmelsen med inskriften på Hällestad-stenen 1, som blir än mer påtaglig efter den ofrånkomliga suppleringen av ordet **stein**, då man får samma rimord i inskrifternas verspar:

Sigtuna-brynet	at: taubr : [stein] :	stopan runum
Hällestad-stenen	stín : a : biarki :	stupan : runum

Intrycket av lösryckta citat torde inte vara en helt adekvat uppfattning och beskrivning av den litterära situationen. Sigurddiktningen och därmed Guðrúnarkviða II kan ha fortlevat i en samnordisk muntlig tradition.

Det finns en rad andra stilistiska likheter mellan eddadikter och runinskrifter, som det kan vara skäl att se lite närmare på. Den lilla satsen *meðan qld lifir* möter som *b*-vers på följande ställen i Eddan:

Vsp. 16:5–6 <i>þat mun uppi,</i>	<i>meðan qld lifir;</i>
Grp. 23:5–6 <i>þvíat uppi mun,</i>	<i>meðan qld lifir,</i>
Grp. 41:5–6 <i>því mun uppi,</i>	<i>meðan qld lifir.</i>

⁴¹ Th. Snædal Brink, a. a., s. 258.

Likaså möter den som *b*-vers i *Völsunga saga*:⁴²

augom fyrnaz, meðan qld lifir

och som fullrad i den eddiska dikten *Fiölsvinnzmál* 12:6:

æ, meðan qld lifir.

En ganska snarlik form har *b*-versen i följande verspar på U 323, Sälna-stenen i Skånela sn:

hi × mun × ligia × meþ + altr + lifir ×.

Är Sälna-stenens **meþ + altr + lifir** ett lösryckt citat från någon eddadikt? Den inledande helmingen i *Hávamál*s strof 80 lyder:

*þat er þá reynt, er þú at rúnom spyrr,
inom reginkunnum.*

Frasen *rúnom inom reginkunnum* känns igen från Sparlösa-stenens passus **runar þar fakinukutu** och Noleby-stenens ingress **runo raginakudo**, båda med klara allitterationer. I detta fall kan varken Noleby-inskriften, daterad till inemot år 600, eller Sparlösa-inskriften, daterad till ca år 800, ha lånat från eddadikten *Hávamál*, men det torde ha funnits en västgötsk run- och diktradition och – för att vidga horisonten – en nordisk run- och diktradition med gemensamt stilistiskt formelgods.

Hällestad-stenen och Sigtuna-brynet har samma *b*-vers: **stuþan : runum** resp. **stoþan runum** och med all säkerhet samma rimord: **stin-stuþan** resp. **[stein]-stoþan**. Innebär det att Sigtuna-ristaren citerat ur Hällestad-inskriften? Det finns även olikheter mellan de två inskrifterna. Ifrågasvarande verspar på Hällestad-stenen har *a*-versen **stin : a : biarki**, ”stenen på højen”, Sigtuna-brynet *a*-versen **at : taupr : [stein]**, ”den döde har ej sten”.

Det kan vara skäl att för jämförelse betrakta och söka bedöma några andra påtagliga överensstämmelser mellan inskrifter på runstenar, vilka står ganska långt från varandra. På Sm 8, en runsten vid Transjö i Hjortsberga sn, och på Vg 187, en runsten på kyrkogården i Vists sn, finns samma verspar:

Sm 5 **er a : eklati : ali : tunþi**
Vg 187 **er · a ok · lanti altri · tynþi ×**

Orden är desamma, men det finns ortografiska och andra olikheter. Föreligger det någon låneförbindelse i form av citat mellan de två inskrifterna

⁴² *Norrøne Skrifter af sagnhistorisk Indhold* udg. af Sophus Bugge. Chria 1864–73; s. 148. – *Edda* ed. Neckel³ (1936), Bruchstücke, II. Aus *Völsunga saga*, s. 318.

ganska långt från varandra i olika landskap?

Sm 39, en runsten vid Ryssby kyrka, och Sö 130, en runsten vid Hagstugan, Sparsta ägor i Lids sn, har också ett likalydande verspar:

Sm 39 **milan : u . . . matar kuþa . . . :**
 Sö 130 **miltan : urþa uk : matar kuþan :**

Även i detta fall är orden desamma, men det finns åtminstone en ortografisk skillnad. Finns det någon citatförbindelse mellan Ryssby-stenen i södra Småland och Hagstugan-stenen ett gott stycke upp i Södermanland?

Av än större intresse är ett verspar, som möter på fyra olika runstenar: Sm 5, Transjö-stenen i Hjortsberga sn, Sm 37, Rörebro-stenen i Nöttja sn, Ög 77, Hovgården-stenen i Hovs sn, och DR 68, Århus-stenen 6 i Jylland:

Sm 5 **han : far : l : mana :** **mesr o : niþikr :**
 Sm 37 **han uar : mana :** **mestr : uniþikr :**
 Ög 77 **uas han : man :** **mist : uniþik ·**
 DR 68 **sar × tu × l × mana** **mest × uniþikr ×**

De två sydsmländska runstenarna har samma ord men vissa ortografiska skillnader, den östgötska runstenen också samma ord men vissa förkortningar av ändelser och ordställningen **uas han** i stället för **han : far** resp. **han : uar**, medan den jylländska runstenen i *a*-versens ingress **sar × tu** har ett par andra ord än de tre svenska runstenarna. Men i allt väsentligt är versparen identiska. Det kan givetvis finnas ett samband mellan de två sydsmländska inskrifterna, men finns det någon citatförbindelse mellan dem och den östgötska eller den jylländska inskriften och inbördes mellan de två sistnämnda inskrifterna? Om inte, hur skall man då förklara den påtagliga överensstämmelsen? Sannolikt fanns det en stilistisk miljö med ett gemensamt formelgods, vokabulärt och fraseologiskt. – I denna belysning bör även Sigtuna-brynets runinskrift betraktas.

Enligt den supplerande tydning som givits i föregående behandling består den inledande huvuddelen av Sigtuna-inskriften av en helming i fornyröislag:

: þa : heiirir : þu : **hrafna × giala :**
at : tauþr : [stein] : **stoþan runum ×**

som är att återge:

”Då hörer du korpar skria.
 Den döde har ej [sten] stående med runor.”

Sedan följer en ristarformel **anþ· risti** och en böneformel **kuþ· hia- ant· han-**, vilka är att återge: ”Ande ristade” och ”Gud hjälpe hans ande!”